

نگاهی به وظایف ایجابی دستگاه‌ها در
مسئله گسترش فرهنگ عفاف و حجاب

تاج بندگی بر سر زنان

حجاب نه فقط یکی از مبانی دینی مردم مسلمان ایران است، بلکه در تمدن ایرانی هم ریشه دارد و در سنگ‌نوشته‌های هخامنشی هم می‌توان بانوان ایرانی را در پوششی عقیقانه دید.

تعلق خاطر بانوان ایرانی به مسئله حجاب تا جایی است که در دوران رضاخانی و واقعه کشف حجاب، آنها به هیچ قیمتی حاضر نشدند تاج بندگی از سر خود بردارند و در این مسیر حتی جان‌شان را تقدیم آرمان و باورهای‌شان کردند.

همچنان‌که در دوران انقلاب اسلامی ایران، حجاب یکی از اصلی‌ترین موضوعاتی بود که مردم این سرزمین بر مبنای آن قیام کردند و یکی از اصلی‌ترین خواسته‌های مردمی در جریان انقلاب اسلامی مطالبه‌گری در خصوص حجاب بود. امروز اما دور و زمانه عوض شده است!

ما با دنیایی مواجهیم که به خوبی می‌داند چادر و روسری یک زن فقط انتخاب شخصی او نیست بلکه نماد و نشانه‌ای است که دین مبین اسلام را تبلیغ و ترویج می‌کند؛ دینی که بر مبنای آزادی و آزادی‌گی است؛ دختر را ارج می‌گذارد و برای زن ارزش قائل است.

در نهایت وقتی همین زن مادر می‌شود، جایگاهی فراتر از تصور برایش قائل است و بهشت را زیر پایش قرار می‌دهد. این مسئله موجب می‌شود در دنیای مردسالار امروز، زن از دسترس مرد خارج شده و مردان ناگزیرند ارزش و جایگاه زن را به رسمیت بشناسند.

بر این اساس با تغییر ساختار جامعه ایرانی و تغییر ارزش‌ها و حاکمیت نگاه لیبرالی، رفته رفته فضای فرهنگی کشور به حال خودش رها و این مسئله در نهایت به تضعیف باورهای اعتقادی نسل‌های تازه‌تر منتهی شد.

بر این اساس با فاصله گرفتن از دوران دفاع مقدس و روی کار آمدن دولت‌های سازندگی و اصلاحات، با تغییر باورها و ارزش‌ها در جامعه ایرانی مواجه بودیم و حجاب هم از جمله ارزش‌هایی بود که در این دوران با تغییراتی مواجه شد و رفته رفته رنگ باخت.

بر همین اساس بود سال ۸۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی طی مصوبه‌ای به راهکارهای گسترش حجاب و عفاف در جامعه پرداخت. اگرچه این مصوبه برای ۲۶ دستگاه تکالیفی را تعیین کرده است تا بتوانند به گسترش فرهنگ حجاب و عفاف کمک کنند، اما هیچ‌گاه به شکلی جدی اجرایی نشد تا امروز شاهد چالش‌های متعددی در این حوزه باشیم.

در حالی که اگر هر یک از ۲۶ دستگاه موضوع این مصوبه به تکالیف خود در حوزه گسترش راهکارهای حجاب و عفاف عمل می‌کردند، قطع به یقین امروز جامعه در حوزه مسئله حجاب این همه با چالش و شبهات دست و پنجه نرم نمی‌کرد و اوضاع بهتری را شاهد بودیم.

البته سال ۹۸ هم در مصوبه‌ای تکمیلی تحت عنوان مصوبه ۸۲۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی، تحت عنوان «مجموعه تکمیلی اقدامات اجرایی گسترش فرهنگ عفاف و حجاب» تعداد دستگاه‌های متولی را اضافه و ۴۰ وظیفه را به وظایف ۳۰۰ گانه اختصاصی دستگاه‌ها افزود.

چالش‌های محتوایی مصوبه

**عدم برنامه محوری، زمان بندی
و بودجه بندی مصوبه**

**تعدد وظایف دستگاه‌ها بدون
در نظر گرفتن اولویت‌ها**

**غلبه نگاه سلبی و امنیتی در وزارت کشور
به عنوان متولی راهبری
این مصوبه**

**ضعف پشتوانه اندیشکده‌ای و پژوهشی
در وزارت کشور به عنوان متولی راهبری این
مصوبه**

**فقدان شاخص‌های مناسب برای
سنجش عملکرد دستگاه‌ها**

**فقدان برنامه اقدام جامع و نامشخص بودن
سهم هر دستگاه در تحقق این برنامه**

**وجود موازی کاری در وظایف دستگاه‌ها از جمله در بحث «نظارت» که هم شورای عالی
متولی آن است و هم ستاد امر به معروف و وزارت کشور، یا بحث تهیه «طرح درس» که
هم نیروی انتظامی متولی آن است و هم حوزه علمیه و هم ستاد امر به معروف و هم آموزش
عالی راهبری و نظارت یکی از زیرمجموعه‌های قوه اجرایی بر قوه قضاییه و مجلس**

خست

وزارت کشور است. همچنین این وزارتخانه موظف است ستاد راهبری و هماهنگی اجرای مصوبه عفاف و حجاب را تشکیل دهد و گزارش عملکرد این ستاد را به صورت سالانه به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه کند. با وجود این اما از سال ۸۴ تاکنون سازمان‌ها و دستگاه‌ها در عمل به وظایف‌شان در این حوزه موفق عمل نکرده‌اند و وضع موجود در حوزه عفاف و حجاب محصول این کم‌کاری و عمل نکردن به وظایف است.

امری که با نگاهی تحلیلی به آن می‌توان به برخی نقاط ضعف در این مصوبات پی برد؛ نقاط ضعفی که مانع اجرایی شدن آنها شده است. در کنار این البته نمی‌توان از کوتاهی دستگاه‌ها برای انجام وظایف‌شان چشم‌پوشی کرد.

سال ۱۳۹۰ هم وظایف ۱۳ گانه آن بر دوش وزارت صنعت، معدن و تجارت افتاده است. همچنین وزارت مسکن و راه نیز پس از ادغام، وظایف‌شان با هم جمع شده است. با این حساب با دستگاه‌هایی مواجهیم که بیشتر وظایف‌شان ایجابی و فرهنگی است. مصوبه ۸۲۰ هم، شش ماده دارد و در ماده ۴ آن تصریح شده است که تمامی مصوبات قبلی شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص عفاف و حجاب به قوت خود باقی است و وظایف جدیدی که در ماده ۵ این مصوبه برای دستگاه‌های سابقا مسئول در نظر گرفته شده است وظایف تکمیلی بوده و باید به وظایف قبلی اضافه شود. بر اساس این مصوبه مسئولیت هماهنگی، اجرا و نظارت بر عملکرد دستگاه‌ها بر عهده

برای مشاهده مصوبه ۴۲۷
(گسترش) فرهنگ عفاف و
حجاب کیوآرکد را اسکن کنید.

برای مشاهده مصوبه ۸۲۰
(اقدامات تکمیلی گسترش
فرهنگ عفاف و حجاب) کیوآرکد
را اسکن کنید.

